

Mässa i skördetid såsom den firades i Uppsala Domkyrka den 14 november 1969

S k ö r d e t i d. Ordet har många skiftningar. Kyrkan ser här mot de yttersta tingen: skördetiden är tidens ände. "Tidens mått har fyllts till randen", som vi strax skall sjunga. Nu nalkas Skördens Herre till att inhösta eller vraka. Domsöndag, domsbasun. Dagen randas, dagen av vrede och skräck, *d i e s i r a e*.

Men - o, saliga förändring - plötsligt genomskärs skräcken för vredens dag av en ljus erinring. Vi skall ju få möta Kristus. "Se, Han kommer, den-oss gläder, Herren, Kvinnans Son".

Det är där det ligger. Det är därför vi kan fira en vit Mässa här i kväll, en Glädjemässa. Det är därför den gamla julvisan "Glädjens dag upprunnen är" kan anas som klangbotten i Mässans Halleluja-, Helig- och Hosianrop:

D i e s e s t l a e t i t i a e.

Med meditationens ögon får vi, i Mässans huvuddel, skåda Kristus i fyra situationer. Han TAR brödet, TACKAR Gud, BRYTER det och GER åt sina lärjungar, åt oss. "När av betryckets bröd vi äter, det är *d i t t* bröd vi äter då", kommer vi att sjunga.

Den fyrdelningen präglar hela Mässan. Vårt uppbrott ur Betryckets värld, vår beredelse, sker först (delen "Ingången"). Så får vi snabbt och intensivt åtnjuta Bibelns egen undervisning om Himmelriket (delen "Undervisningen"), innan vi går att reda vår vägkost och smaka Livets bröd (delen "Brödbrytelsen") för att slutligen, med blickarna fästa mot Rikets och Löfteslandets tecken, sändas ut - i missionsbefallningens mening - i en ny vardag. Himmelriket är nära. "Blott på Rikets närhet bygg".

Evangelietexten, liknelseberättelserna, kommer här att ta mark i kyrkospelsartad gestaltning, att ges dramatisk-musikalisk närhet. Syftet är de gamla kyrkmålningarnas. Denna del i Mässan står i predikans ställe. Nedan är grundtexten avtryckt i sin helhet. *Att ha läst igenom den i förväg kan vara till hjälp*. Då har man grepp om Mässans motto och grundidé.

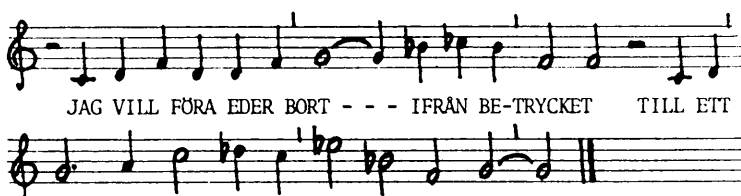
Låt oss så bryta upp från Betryckets land och styra kosan mot Löftets.

I N G Å N G E N

*Vi bryter upp
från
Betryckets
land*

K. Jag vill föra eder bort ifrån betrycket
till ett land som flyter av mjölk och honung.

ALLA

JAG VILL FÖRA EDER BORT - - - IFRÅN BE-TRYCKET TILL ETT
LAND SOM FLY--TER AV MJÖLK OCH HONUNG - - -

- K. Stån upp och dragen ut. Gån åstad och gören
gudstjänst åt Herren.
- F. O m k v ä d e . . .
- K. Och folket tog med sig sin deg, innan den ännu
blivit syrad. De togo sina baktråg och lin-
dade dem i mantlarna.
- F. O m k v ä d e . . .
- K. Och av degen som de hade fört med sig bakade de
osyrade kakor, ty den hade ju inte blivit syrad.
- F. O m k v ä d e . . .
- K. Herren gick framför dem: om dagen i en
molnstod, för att leda dem på vägen och om
natten i en eldstod för att lysa dem.
- F. O m k v ä d e . . .

I självransakan
och bekännelse
gör vi oss redo
att möta Herren

L i t a n i a med bön om förbarmande. Varje böne-
rop mynnar ut i prästens "Herre/Kriste förbarma dig".
Detta upprepas av kören och församlingen så:

K. Herre F. FÖR-BARMA DIG ÖVER OSS. - - -

K. Kriste F. FÖR-BARMA DIG ÖVER OSS. - - -

ALLA JAG BEKÄNNER INFÖR DIG, HELIGE GUD, ATT JAG
OFTA OCH PÅ MÅNGAHANDA SÄTT HAR SYNDAT MED
TANKAR, ORD OCH GÄRNINGAR. TÄNK PÅ MIG I
BARMHÄRTIGHET OCH FÖRLÅT MIG FÖR JESU KRISTI
SKULL VAD JAG HAR BRUTIT.

Pr. Ta emot syndernas förlåtelse i Guds, Faderns
och Sonen och den Helige Andes, namn. Amen.

Vi tackar och
prisar Gud

Pr. Ära vare Gud i höjden och frid på jorden,
till människorna ett gott behag.

ALLA VI - - PRISAR DIG, - - VI - - TILL - - - BER DIG, - - VI -

TAC - - - - - KAR DIG FÖR DI -'NA VERK. - - -

Pr. O Gud, du råder bortom alla stjärnor och skapar
varje strå på jorden, du skådar ner i nödens
världar och är oss en Fader, en Fader.

F. O m k v ä d e . . .

Pr. Jesu Kriste, vår plåga bar du och tog vår skuld
ifrån oss, uppstånden är du alltid hos oss,
evigt ber du för oss hos Fadern, hos Fadern.

F. O m k v ä d e . . .

Pr. Helige Ande, du förnyar jordens anlete och giver
världen liv, du vittnar om syndares tröst och
lyser oss hem till Fadern, till Fadern.

F. O m k v ä d e . . .

Vi hälsar
varandra med
den gamla
välgångsönskan

- Pr. Herren vare med er.
F. OCH MED DIN ANDE.
Pr. Låt oss nu i tro ta till oss apostlarnas under-
visning
med kärlek forma vår gemenskap
i hoppets frimodighet lyfta våra händer till bön
och sedan i helig glädje bryta Livets bröd.

U N D E R V I S N I N G E N

Denna avdelning
är den fria delen
i gudstjänsten,
omgiven av litur-
giskt fasta par-
tier. Här kan
förekomma bibel-
läsning, bön,
sång, kyrkospel,
predikn eller
andliga samtal,
trostbekänne-
lse, musik etc.
Denna gång lyss-
nar vi till Jesu
förkunnelse om
himmelriket,
gestaltat i
musikalisk/drama-
tisk form.

- K. Tidens mått har fyllits till randen.
Fikonträdet dräkt är ny.
Snabb går skuggan över landen,
himmelrikets sky.
K. Vända upp mot himlens tecken
söker blickarna sitt spår.
Havsbrus genomtränger skräcken
som ett salt i sår.
K. Dagen nalkas Livet prövas.
Snaran sänks mot jorden snart.
Bön och vaka blott kan övas,
hjärtat läggas bart.

F. DOMA-REN FÖR DÖRREN TRÄDER. - STRAX SKALL
TÄCKELSET DRAS FRÅN. - SE, HAN KOMMER, DEN OSS
GLÄ - - DER, - - - HERREN, KVINNANS SON. - - -

- K. Ja, han kommer alltid nära
stund för stund i Kyrkans år.
Konungen, som skyn skall bära,
redan bland oss går.
K. Rikets tecken nu han räcker
genom ord och vin och bröd.
Ikan till evigt liv uppväcker
oss ur dom och död.
F. HERRENS DAG KAN INGEN VETA
BLOTT PÅ RIKETS NÄRHET BYGG!
FRI FRÅN TVANG ATT FLY OCH LETA
HJÄRTATS TRO STAR TRYGG.

Matt. 13:24 ff. "Med himmelriket är det, såsom när en man sådde god säd i sin åker; men när folket sov, kom hans ovän och sådde ogräs mitt ibland vetet och gick sedan sin väg. När nu säden sköt upp och satte frukt, så visade sig ock ogräset. Då trädde husbondens tjänare fram och sade till honom: "Herre, du sådde ju god säd i din åker; varifrån har den då fått ogräs?" Han svarade dem: "En ovän har gjort detta." Tjänarna sade till honom: "Vill du alltså att vi skola gå åstad och samla det tillhoppa?" Men han svarade: "Nej; ty då kunden I rycka upp vetet jämte ogräset, när I samlen detta tillhoppa. Låten båda slagen växa tillsammans intill skördetiden; och när skördetiden är inne, vill jag säga till skördemännen: "Samlen först tillhoppa ogräset och bindet det i knippor till att brännas upp, och samlen sedan in vetet i min lada."

"Uttyd för oss liknelsen om ogräset i åkern!"
Han svarade och sade:

- "DEN SOM SÄR DEN GODA SÄDEN ÄR MÄNNISKOSONEN.
- ÅKERN ÄR VÄRLDEN
- DEN GODA SÄDEN, DET ÄR RIKETS BARN,
- MEN OGRÄSET ÄR ONDSKANS BARN.
- OVÄNNEN SOM SÄDDE DET ÄR DJÄVULEN.
- S K Ö R D E T I D E N Ä R T I D E N S Ä N D E.
- SKÖRDEMÄNNEN ÄRO ÄNGLAR.

Såsom nu ogräset samlas tillhoppa och brännes upp i eld, så skall det ock ske vid tidens ände. Människosonen skall då sända ut sina änglar, och de skola samla tillhoppa och föra bort ur hans rike alla dem som äro andra till fall, och dem som göra vad orätt är, och skola kasta dem i den brinnande ugnen; där skall vara gråt och tandagnisslan. Då skola de rättfärdiga lysa såsom solen, *i sin Faders rike*. Den som har öron, han höre."

I N T E R M E D I U M · S A C R U M

Luk. 5:5 f.

"Mästare, vi hava arbetat hela natten och fått intet; men på ditt Ord vill jag kasta ut näten."

(Och när de hade gjort så, fingo de en stor hop fiskar i sina nät, och näten gingo sönder.)

Matt. 13:47

Ytterligare är det med himmelriket, såsom när en not kastas i havet och samlar tillhoppa fiskar av alla slag. När den så bliver full, drager man upp den på stranden och sätter sig ned och samlar de goda i kärli, men de dåliga kastar man bort. Så skall det ock ske vid tidens ände: änglarna skola gå ut och skilja de onda från de rättfärdiga och kasta dem i den brinnande ugnen; där skall vara gråt och tandagnisslan. Haven I förstått allt detta?

De svarade honom: "Ja".

Ja-ropet ljuder tre gånger från på olika platser i kyrkan utplacerade grupper; under ja-ropen reser församlingen sig upp och faller in i CREDO, som inleds av celebranten sålunda:

"Ja, vi tror på
(alla) GUD FADER allsmäktig ..."

Denna avdelning slutar med att Ungdomskören går i procession till västläkaren. Processionen vill erinra om katekumenernas uttåg just vid denna punkt i gudstjänsten - efter Ordets gudstjänst. De sjunger då denna vandringssång eller conductus.

- K. 1. Barnets allvar barnets tro
giv mig o Guds Son.
Låt mig i det land få bo
som jag kommit från.
- K. 2. Skuldlös var din skapardag.
Invid livets flod
av din kärlek omslöt jag,
i ditt ljus jag stod.
- K. 3. I en värld av glömska, flykt,
svek och syndafäll
högmodet och rådslan byggt
torn och mur och vall

FÖRSAMLINGEN:

BABEL STÖRTAS. - KORSET STÅR. NÄR DIN DÖD - - BLIR MIN

JAG AV DIG BE - NÄDAD FÄR - I GUDS STAD' GÅ IN

B R Ö D S B R Y T E L S E N

Glädjens dag har
brutit in och vi
ber med i en lov-
sång från den
himmelska guds-
tjänsten
(Upp. 19:5, 6)

- Pr. Lovä vår Gud, alla ni hans tjänare, ni som
fruktar honom, både små och stora.
- K. Halleluja!
- F. HERREN VÄR GUD DEN ALLSMÄKTIGE HAR NU TRÄTT FRAM
SÄSOM KONUNG. LÄT OSS GLÄDJAS OCH FRÖJDA OSS OCH
GÖRA HONOM ÄRAN, TY TIDEN ÄR INNE FÖR LAMMETS
BRÖLLOP, OCH DESS BRUD HAR GJORT SIG REDO. OCH
ÄT HENNE HAR BLIVIT GIVET ATT KLÄDA SIG I FINT
LINNE, SKINANDE OCH RENT. HALLELUJA!
- K. Halleluja!
- Pr. Mä vi så med frimodighet gå att med vår Herre,
Jesus Kristus och med varandra fira den gudomliga
glädjens måltid.

Vi går att reda
vår vägkost och
smaka livets
bröd

- Pr. Såsom du vår Frälsare TOG brödet
- F. VILL OCKSA VI FRAMBÄRA OSS SJÄLVA OCH VÄRT BRÖD
OCH LÄGGA DET I DE VÄLSIGNANDE HÄNDERNA.

- K. 1. O Jesu när du bröd och vin oss räcker
Guds källa springer upp All törst den släcker
Vad sårat är och sjukt och dött och delat
blir läkt och helat.
- K. 2. Du låter ljuset sig från mörkret skilja.
I eldskrift står för oss din bön och vilja
att vi blir ett och att vi dig allena
som syskon tjäna.
- K. 3. Till dess du kommer åter våra munnar
din död och din uppståndelse förkunnar
och tron väcks opp bland dem som dig ej kände,
att Gud dig sände.

MOT DIG SOM EN GANG ALLA FOLK SKALL DOMA I

JUBEL - - - BRUSAR SKOGAR, BERG OCH STRÖMMAR. UPP

STIGER BORTOM - - SKULDEN, DÖDEN, VREDEN, A-

NYO - - - EDEN.

- Pr. Såsom du vår Frälsare TACKADE Gud
- F. VILL VI OCKSA LYFTA UPP VÅRA HJÄRTAN OCH TACKA
GUD VÄR HERRE.
- Pr. Ja, vi tackar och lovar dig, Fader, för din underfulla
makt och styrka. För världsaltets väldighet och din
faderliga omsorg också om det är ringa. Med allt ska-
pat i Himmelen och på jorden, med dina änglar ropar vi:

När fanfarer hörs i
trumpeter, basuner, pukor
börjar alla närvarande

ROPA
med hög röst och i
fri rytm!

Kör i
koret
med
kor-
orgeln

Kör på
väst-
läktaren
med
store
orgeln

HE-
LIG
LIG

**HELIG
HERRE GUD
ALLSMÄKTIG
FULLA ÄR
HIMLARNAS
OCH JOR-
DEN AV DIN
HÄRLIGHET
LÖSLIG-
NA I HÖJDEN**

DES EST LETICIE

TYSTNAD
ca 7 sek.

"... då kom i Himlen
en stor tystnad."

*Den kyrkans
klockor,
fullt
spel.*

*Rörklockor,
triangelar,
Kören i
koret*

*Sprått
klock-
spel.
Kören
på
väst-
läktaren*

3. Alla upprenar

*och
fäst-
sätter:*

2.

1.

MESSIAS

VÄLSIGNAD VARE HAN-SOM-KOMMER. I
HER . . . . RENS NAMN. HOS I
ANNA I HÖJ . . . . DEN!

*Tanklång.
Hög lågel*

DIES EST LETICIE

Nya Testamentet
Påsk

- Pr. Fader, du har så älskat oss att du gett oss en broder, Jesus Kristus, född av jungfrun Maria, han som är vår försonare, frälsare och förebild. *I den natt då han blev förrädd, tog han ett bröd, tackade dig Gud, bröt det, gav åt lärjungarna och sade: Tagen och äten. Detta är min lekamen som varder utgiven för Eder. Gören detta till min åminnelse. Sammalunda tog han och kalcken, tackade dig Gud, gav åt lärjungarna och sade" Dricken härav alla. Denna kalk är det nya förbundet i mitt blod, som varder utgjutet för många till syndernas förlåtelse. Så ofta Ni dricker den så gören detta till min åminnelse.*
- F. SÅ OFTA VI ÄTER DETTA BRÖD OCH DRICKER DENNA KALK FÖRKUNNAR VI HERRENS DÖD TILL DESS HAN KOMMER.
- Pr. Till åminnelse av din Sons lidande och död, uppståndelse och himmelsfärd, ständiga närvaro och återkomst i härlighet och som tecken för vår kristna kallelse har vi ställt fram brödet och vinet inför dig. Sänd din Ande över dessa gåvor, så att Frälsaren själv blir närvarande, han som här både ger och ges och i det heliga mysteriet tar gestalt hos de sina. Kom nu med din Ande till oss så att vi i tro tar emot dig och i kärlek frambär våra egna kroppar till ett levande, heligt och dig välbehågligt offer och förvandla oss till ett livets bröd för vår nästa, vilket vi med glädje bryter och delar. Vi ber dig

för oss alla som kommit samman till denna Mässa
i skördetid
för dem som finns i våra tankar och hjärtan
för Uppsala, för Sverige
för hela kristenheten
för hela mänskligheten
för hela skapelsen
i kväll ber vi särskilt för ...

O Gud, inneslut i din oändliga kärlek allt som är ofullkomligt, sjukt och dött och delat. Förlossa snart din skapelse och kristenhet från lidande och förnedring till salighet och fulländning. Gör oss alla till ett med dig, med varandra och med alla kristna i alla tider:

Våra böner till Treenigheten, Fadern, Sonen och Anden avslutas med nattvardens bordsbön, Fader vår

Församlingen:

FADER VÅR ...

Pr. Såsom Du vår Frälsare BRÖT brödet

F. VILL OCKSÅ VI TA EMOT DET HELIGA OFFRET, I DESS KRAFT DÖDA DET ONDA I VÅRA LIV OCH I LIDANDET HA DIG TILL FÖREDÖME.

Brödet bryts, under tiden ber vi stilla ...

Fridshälsningen
som alla i församlingen till-
önskar varandra

Pr. Frid vare med er.

F. OCH MED DIN ANDE.

Pr. För den heliga hälsningen vidare ...
(Var och en i församlingen önskar sin
gramme: "Frid vare med dig.")

K. F. SOM BORTTAGER VÄRLDENS SYN-DER, 1. FRÄLS OSS
2. HÖR OSS
3. GIV OSS DIN
MILDE HERRER GUD. -
FRID OCH VÄLSIGNELSE. -

Pr. O Guds Lamm, du vår Frälsare. I brödet GAV
dig själv åt dina första lärjungar. På sam-
ma sätt ger du dig på nytt till oss.

KOM I HERRENS FRID

Utdelandet:
Obrutet duklag

Efter mottagandet av kalken lämnar gästen nattvards-
ringen. Sedan alla, som så önskat, undfått hävorna
säger prästen:

Pr. Herren Jesus Kristus, vilkens lekamen och blod
I haven undfått, bevare eder till evigt liv.
Amen.

Texter att
sjunga och
meditera
över

Communio-fältet

"Gå bort ifrån mig, Herre, jag är en syndig människa."
- "Frukta icke ..." (Luk. 5:8, 10.)

Frukta inte du som bor
i ett farligt land.
Guds barmhärtighet är stor,
stark hans skaparhand.

När vi frågar efter tro,
tro vi redan fått.
I vårt hjärtas tomhet bor
Anden utan mått.

Låga flämtande och svag
i vårt hjärtas hus
eld du är från Pingstens dag
ur ett hav av ljus.

När vart jordiskt stöd blir rycktt
undan tron, den går
över vattnen mera tryggt
än i kända spår.

När av betryckets bröd vi äter,
 det är ditt bröd vi äter då:
 Den bittra smaken vi förgäter.
 Det är ditt bröd som blandas så
 av nåd och nöd
 vår landsflykts bröd
 du dag för dag oss låter få.

Vid Paradisets ström står träden
 som ljuvlig frukt var månad ger
 På ljusa höjder mognar säden,
 som Rikets bord med bröd förser.
 När död i liv
 förbyts oss giv
 ett rum bland dem du mättat här.

Som lammen stilla vandra
 och beta på sin äng,
 så vandra våra själar
 när Herren går bland dem.
 Han skyddar från allt ont.
 Han oss all tid bevarar
 från fruktan och från fara
 inunder himmelen.

Ej annat lamm, ej annat namn,
 ej annat hopp i skyn, på jord och hav,
 ej annan tillflykt undan synd och skam
 än den du gav.

Mitt hopp är klent, min tro är matt,
 och endast hjärtat ropar i mitt bröst
 tvärs genom stormarna i nöd och natt,
 till dig, min tröst.

Gud, du är liv, när jag är död,
 är kärleks eld, när kölden skakar mig.
 Jag har ej himmel, hem, ej huvudstöd
 förutom dig.

*(Text, Ch. Rosetti
 Övers. Britt G. Hallqvist)*

*Vi tackar för
 måltidens och
 gemenskapens
 gåva*

- Pr. låt oss med den himmelska församlingen prisa
 vår Gud och tacka för denna glädjens dag.
- F. AMEN. LOVET OCH PRISET OCH VISHETEN OCH TACK-
 SÄGELSEN OCH ÄRAN OCH MAKTEN OCH STARKHETEN
 TILLFÖR VÅR GUD I EVIGHETERNAS EYIGHETER.
 AMEN.
- Pr. Böj nu era hjärtan till Gud och ta emot
 välsignelsen. Herren välsigne eder ...

U T G Å N G E N

- Utsändandet* Pr. GÅ I HERRENS FRID att ...
- Vi drar vidare mot löftets land.*
Se Ingången sid 3. K. Jag vill föra eder bort ifrån betrycket till ett land som flyter av mjölk och honung.
- F. JAG VILL FÖRA EDER BORT IFRÅN BETRYCKET, TILL ETT LAND SOM FLYTER AV MJÖLK OCH HONUNG.
- K. Och jag såg en ny himmel och en ny jord; ty den förra himmelen och den förra jorden voro förgångna och havet fanns icke mer.
- F. O m k v ä d e . . .
- K. Och jag såg den heliga staden komma ned från himmelen, färdigpydd såsom en brud som är smyckad för sin brudgum.
- F. O m k v ä d e . . .
- K. Och han visade mig en ström med levande vatten, klar som kristall. Den gick ut från Guds och Lammets tron.
- F. O m k v ä d e . . .
- K. Och på båda sidor om strömmen stodo livsträd som gåvo tolv skördar, ty de buro frukt var månad.
- F. O m k v ä d e . . .
- K. Och ingen natt skall vara mer; och de behöva ingen lampas ljus, ej heller solens ljus, ty Herren Gud skall lysa över dem.
- F. O m k v ä d e . . .

Klockringning

TONSÄTTNING:		<i>Ingmar Milveden</i>
TEXTLIG-LITURGISK GRUNDLÄGGNING:		<i>Martin Lönnebo</i>
SPECIALTEXTER:	Laudamus Hymner	<i>Ölov Hartman Anonyma författare genom Hymnologiska Institutet</i>
MEDVERKANDE:	Celebrant Liturg Kyrkospelsgrupp	<i>Bengt Sundkler Öyvind Sjöholm Domkyrkans präster under ledning av Lennart Koskinen</i>
	Körer och instrumental- grupper	<i>Domkyrkokören under ledning Ungdomskören av Rudolf Löfgren Koralakören och Lars Angerdal Joculatores Medl. från Uppsala kammarorkester Organister</i>